

Tulevaisuus- ja strategiajaosto

Aika 24.09.2026 klo 08:00 - 09:23

Paikka Pohjois-Savon hyvinvointialue, Teams

Käsitellyt asiat

§	Otsikko	Sivu
§ 38	Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus	4
§ 39	Pöytäkirjantarkastajien valinta	5
§ 40	Asioiden käsittelyjärjestys	6
§ 41	Ajankohtaiset asiat	7
§ 42	YTA-sopimuksen toimeenpanon tilannekatsaus	8
§ 43	SOTE palvelustrategian päivityksen käynnistäminen	11
§ 44	Tulevaisuus- ja strategiajaoston kannanotto kansalliseen TKKI-rahoituksen kokonaisuuteen	16
§ 45	Muut asiat	22

Osallistujat

	Nimi	Tehtävä	Lisätiedot
Läsnä	Väättäinen Tuula	puheenjohtaja	
	Taipale Pekka	varapuheenjohtaja	
	Backnäs Teemu	jäsen	Saapui klo 8.19 § 41 aikana.
	Eskelinen Heidi	jäsen	
	Mönkkönen Hannu	jäsen	
	Pöksyläinen Leena	jäsen	Saapui klo 8.54 § 43 aikana.
	Sääski Kaija	jäsen	
	Raatikainen Riitta	aluehallituksen puheenjohtaja	
	Lampi Jussi	esittelijä	
	Piiroinen Mirka	pöytäkirjanpitäjä	
	Rissanen Sari	Itä-Suomen yliopiston edustaja	Saapui klo 8.03 § 39 aikana.
Poissa	Paakkinen Mervi		
	Vidgren Mervi		
	Helve Heikki		
	Forsberg Markus		

Allekirjoitukset

Tuula Väättäinen
puheenjohtajaMirka Piiroinen
pöytäkirjanpitäjä

Käsitellyt asiat

38 - 45

Pöytäkirjan tarkastus 25.9.2026

Heidi Eskelinen
pöytäkirjantarkastajaKaija Sääski
pöytäkirjantarkastaja

Pöytäkirjan nähtävilläpito

Pöytäkirja on nähtävillä Pohjois-Savon hyvinvointialueen verkkosivuilla www.pshyvinvointialue.fi alkaen 28.09.2026

Tulevaisuus- ja strategiajaosto § 38

24.09.2026

Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus

Tulstrja 24.09.2026 § 38

Päätös

Todettiin kokous laillisesti koolle kutsutuksi ja päätösvaltaiseksi.

Päätösehdotus

Todetaan kokous laillisesti koolle kutsutuksi ja päätösvaltaiseksi.

Kutsu kokoukseen on toimitettu sähköisen kokousjärjestelmän kautta. Kutsu on lähetetty Pohjois-Savon hyvinvointialueen hallintosäännön 164 §:n mukaisesti vähintään 4 päivää ennen kokousta.

Hyvinvointialuelain 108 §:n mukaisesti toimitella on päätösvaltaisen, kun enemmän kuin puolet jäsenistä on läsnä.

Tulevaisuus- ja strategiajaosto § 39

24.09.2026

Pöytäkirjantarkastajien valinta

Tulstrja 24.09.2026 § 39

Päätös

Merkitään pöytäkirjaan, että Sari Rissanen saapui kokoukseen asian käsittelyn aikana klo 8.03. Pöytäkirjantarkastajiksi valittiin Heidi Eskelinen ja Kaija Sääski.

Päätösehdotus

Toimielin valitsee pöytäkirjantarkastajat tarkastamaan tämän kokouksen pöytäkirjan. Pöytäkirjantarkastajat toiminevat myös ääntenlaskijoina mahdollisten äänestysten sattuessa. Vuorossa ovat Mönkkönen Hannu ja Pöksyläinen Leena.

Tulevaisuus- ja strategiajaosto § 40

24.09.2026

Asioiden käsittelyjärjestys

Tulstrja 24.09.2026 § 40

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Päätösehdotus

Toimielin hyväksyy esityslistan kokouksen asioiden käsittelyjärjestykseksi.

Tulevaisuus- ja strategiajaosto § 41

24.09.2026

Ajankohtaiset asiat

Tulstrja 24.09.2026 § 41

Päätös

Merkitään pöytäkirjaan, että Teemu Backnäs saapui kokoukseen asian käsittelyn aikana klo 8.19.

Esittelijä

strategiajohtaja

Päätösehdotus

Aluehallitus	§ 278	07.09.2026
Tulevaisuus- ja strategiajaosto	§ 42	24.09.2026

YTA-sopimuksen toimeenpanon tilannekatsaus

Tulstrja 24.09.2026 § 42
3144/00.04.00/2024

Valmistelija(t) Jussi Lampi, strategiajohtaja puh. 044 714 2631,
jussi.lampi(at)pshyvinvointialue.fi

Päätös
Tulevaisuus- ja strategiajaosto merkitsi katsauksen tiedoksi.

Esittelijä strategiajohtaja

Päätösehdotus
Tulevaisuus- ja strategiajaosto merkitsee katsauksen tiedoksi.

Ennakkovaikutusten arviointi
-

Toimivallan peruste Hallintosääntö § 38

Liitteet ja oheisaineisto
Esityslistan oheisaineistona: YTA-johtoryhmän muistiot

Valmistelu
Strategiajohtaja Jussi Lampi antaa tilannekatsauksen YTA-sopimuksen toimeenpanosta

Ahall 07.09.2026 § 278

Valmistelija(t) Jussi Lampi, puh. 044 714 2631, jussi.lampi(at)pshyvinvointialue.fi

Päätös

Aluehallitus	§ 278	07.09.2026
Tulevaisuus- ja strategiajaosto	§ 42	24.09.2026

Merkitään pöytäkirjaan, että:

- Sami Remes poistui kokouksesta asian käsittelyn aikana klo 13.54
Merkitään tiedoksi.

Esittelijä hyvinvointialuejohtaja

Päätösehdotus
Aluehallitus päättää merkitä tiedoksi katsauksen YTA-sopimuksen toimeenpanoon.

Ennakkovaikutusten arviointi

-

Toimivallan peruste Hallintosääntö § 36

Liitteet ja oheisaineisto

Esityslistan liitteenä:

Esityslistan oheisaineistona:

Valmistelu
Itäisen yhteistyöalueen aluevaltuustot ovat hyväksyneet yhteistyöalueen yhteistyösopimuksen. Pohjois-Savon aluevaltuusto hyväksyi sopimuksen 7.10.2024 (Avall 7.10.2024 § 53).

Sopimuksen kappaleessa 12 kuvataan sopimuksen toimeenpano:

Tämän sopimuksen toteutumista arvioidaan vuosittain Itä-Suomen yhteistyöalueen johtoryhmässä, joka koostuu Itä-Suomen yhteistyöalueen hyvinvointialueiden aluehallituksen puheenjohtajista, hyvinvointialuejohtajista ja strategia- ja konsernipalveluiden johtajista. Johtoryhmä päättää sopimuksen toimeenpanosta ja antaa tarvittaessa suosituksia sopimukseen tarvittavista päivityksistä. Kukin hyvinvointialue tekee toimeenpanoon liittyvät sitovat päätökset omien toimivaltojensa mukaisesti. Johtoryhmä raportoi sopimuksen toteutumisesta ja mahdollisista muutostarpeista aluehallituksille.

Yhteistyösopimuksen toteutumista seurataan ja arvioidaan myös vuosittain hyvinvointialueiden ja valtionavarainministeriön, sosiaali- ja terveysministeriön sekä sisäministeriön välisissä neuvotteluissa.

Yhteistyösopimuksen noudattamisesta mahdollisesti aiheutuvat erimielisyydet pyritään ensisijaisesti ratkaisemaan osapuolten välisillä neuvotteluilla.

Aluehallitus	§ 278	07.09.2026
Tulevaisuus- ja strategiajaosto	§ 42	24.09.2026

Sopimukseen liittyvien toimenpiteiden kustannusten jaosta sovitaan erikseen johtoryhmässä. Jakoperusteena käytetään lähtökohtaisesti koituvien kustannusten jakoa hyvinvointialueen väkilukuihin suhteutettuna, ellei kustannusten jako ole jostakin syystä tarkoituksenmukaisempaa tehdä erikseen sovittavalla mallilla.

Pohjois-Savon hyvinvointialueen edustajat Itä-Suomen yhteistyöalueen johtoryhmässä ovat Riitta Raatikainen, Marko Korhonen ja Jussi Lampi.

Strategiajohtaja Jussi Lampi antaa tilannekatsauksen YTA-sopimuksen toimeenpanosta

Aluehallitus	§ 214	17.06.2026
Aluehallitus	§ 232	10.08.2026
Tulevaisuus- ja strategiajaosto	§ 43	24.09.2026

SOTE palvelustrategian päivityksen käynnistäminen

Tulstrja 24.09.2026 § 43
3213/00.01.02.00/2026

Valmistelija(t) Jussi Lampi, strategiajohtaja puh. 044 714 2631,
jussi.lampi(at)pshyvinvointialue.fi

Päätös

Merkitään pöytäkirjaan, että Leena Pöksyläinen saapui kokoukseen asian käsittelyn aikana klo 8.54.

Merkittiin tiedoksi.

Esittelijä strategiajohtaja

Päätösehdotus

Tulevaisuus- ja strategiajaosto merkitsee tiedoksi SOTE-palvelustrategia valmistelun tilannekatsauksen.

Ennakkovaikutusten arviointi

-

Toimivallan peruste Hallintosäätö § 38

Liitteet ja oheisaineisto

Valmistelu Strategiajohtaja Jussi Lampi antaa tilannekatsauksen SOTE-palvelustrategian päivittämisestä.

Ahall 10.08.2026 § 232

Valmistelija(t) Jussi Lampi, puh. 044 714 2631, jussi.lampi(at)pshyvinvointialue.fi

Aluehallitus	§ 214	17.06.2026
Aluehallitus	§ 232	10.08.2026
Tulevaisuus- ja strategiajaosto	§ 43	24.09.2026

Päätös

Aluehallitus päättää nimetä ohjausryhmän ja puheenjohtajat seuraavasti:

KESK

Riitta Raatikainen, vara Aino Kanninen

Markku Rossi, vara Pekka Taipale

Minna Pellikka, vara Merja Rautiainen

SDP

Hannu Kokki, vara Heikki Miettinen

Pia Hedman, vara Tuula Väättäin

VAS

Juha Pitkänen, vara Jenny Keilonen

PS

Kati Ähman, vara Nanna Väättäin

KOK

Vesa Lötjönen vara Sassa Suna

KD

Leena Pöksyläinen, vara Ahti-Pekka Vornanen

VIHR

Petra Kairinen, vara Taru Lindholm

Puheenjohtajaksi nimettiin Riitta Raatikainen ja varapuheenjohtajaksi Pia Hedman.

Esittelijä hyvinvointialuejohtaja

Päätösehdotus

Aluehallitus päättää nimetä poliittisen ohjausryhmän kokoonpanon kokouksessa.

Ennakkovaikutusten arviointi

-

Toimivallan peruste Hallintosääntö § 36

Aluehallitus	§ 214	17.06.2026
Aluehallitus	§ 232	10.08.2026
Tulevaisuus- ja strategiajaosto	§ 43	24.09.2026

Valmistelija(t)

Päätös

Aluehallitus päättää

1. käynnistää hyvinvointialueen palvelustrategian päivittämisen
2. että aluehallitus nimeää poliittisen ohjausryhmän kokoonpanon elokuun kokouksessa.

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä hyvinvointialuejohtaja

Päätösehdotus

Aluehallitus päättää

1. käynnistää hyvinvointialueen palvelustrategian päivittämisen
2. nimetä päivittämistä varten perustettavan poliittisen ohjausryhmän kokoonpanon.

Ennakkovaikutusten arviointi

-

Toimivallan peruste Hallintosääntö § 36

Liitteet ja oheisaineisto

Valmistelu

Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain 11 § määrittää, että hyvinvointialueen on laadittava taloutensa ja toimintansa suunnittelua ja johtamista varten sosiaali- ja terveydenhuollon palvelustrategia osana hyvinvointialuestrategiaa. Palvelustrategiassa on otettava huomioon sosiaali- ja terveydenhuollon valtakunnalliset tavoitteet.

Palvelustrategiassa hyvinvointialue tulee päättää:

- Järjestämisvastuulleen kuuluvan sosiaali- ja terveydenhuollon pitkän aikavälin tavoitteet.
- Tavoitteet sille, miten sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut toteutetaan ottaen huomioon hyvinvointialueen asukkaiden tarpeet, paikalliset olosuhteet, palvelujen saatavuus ja saavutettavuus sekä kustannusvaikuttavuus.

Aluehallitus	§ 214	17.06.2026
Aluehallitus	§ 232	10.08.2026
Tulevaisuus- ja strategiajaosto	§ 43	24.09.2026

Palvelustrategiaan tulee osallistaa asukkaat ja palvelujen käyttäjät. Hyvinvointialueen on julkaistava palvelustrategiansa julkisessa tietoverkossa.

Pohjois-Savon hyvinvointialueen ensimmäinen palvelustrategia päätettiin kesäkuussa 2023 (Ahall 05.06.2023 § 185). Palvelustrategia ohjasi tulevaa palvelujärjestelmän uudistamisohjelmaa, joka koostui viidestä reformista:

- R1. Vastaanottotoiminnan ja alueellisen erikoissairaanhoidon sekä aikuissosiaalityön uudistus (Avalt 17.6.2024 § 47)
- R2. Osastohoidon, asumisen ja kotiin vietävien palveluiden uudistus (Avalt 17.6.2024 § 47)
- R3. Perhe- ja vammaispalveluiden uudistus (Avalt 16.12.2024 § 80)
- R4. Erikoissairaanhoidon ja yliopistollisen sairaalan uudistus (Avalt 05.05.2025 § 29)
- R5. Mielenterveys- ja päihdepalveluiden uudistus (23.03.2026 § 4)

Päivityksen valmistelu

Pohjois-Savon hyvinvointialueen aluevaltuusto hyväksyi lokakuussa 2025 hyvinvointialueen uuden strategian (Avalt 06.10.2025 § 72). Tästä syystä on ajankohtaista päivittää palvelustrategia, jotta se vastaa hyvinvointialuestrategian tavoitteita ja toimintaympäristön nykyisiä haasteita. Palvelustrategia mm. ohjaa ja linjaa tulevien palveluverkkouudistusten suunnitteluun vaikuttavia periaatteita. Päivitysprosessissa osallistetaan hyvinvointialueen valtuutettuja ja toimielinten jäseniä sekä henkilöstä, asukkaita ja keskeisiä sidosryhmiä mm. seuraavilla keinoilla:

- kyselyt ja lausunnot
- valtuustoseminaari
- lautakunnille toteuttava työpaja

Päivitystä varten perustetaan poliittinen ohjausryhmä.

Aluehallitus	§ 214	17.06.2026
Aluehallitus	§ 232	10.08.2026
Tulevaisuus- ja strategiajaosto	§ 43	24.09.2026

Tulevaisuus- ja strategiajaosto § 44

24.09.2026

Tulevaisuus- ja strategiajaoston kannanotto kansalliseen TKKI-rahoituksen kokonaisuuteenTulstrja 24.09.2026 § 44
2416/00.01.02.00/2026

Valmistelija(t)	Tutkimus- ja innovaatiojohtaja Juha Töyräs, puh. 044 717 4444 juha.toyras(at)pshyvinvointialue.fi
Päätös	Tulevaisuus- ja strategiajaosto päätti palauttaa asian yksimielisesti valmisteluun.
Esittelijä	strategiajohtaja
Päätösehdotus	Tulevaisuus- ja strategiajaosto päättää hyväksyä kannanoton.
Ennakkovaikutusten arviointi	-
Toimivallan peruste	Hallintosääntö § 38
Liitteet ja oheisaineisto	Esityslistan liitteenä: Esityslistan oheisaineistona:
Valmistelu	Tulevaisuus- ja strategiajaosto toteaa kannanottonaan kansallisen TKKI-rahoituksen kokonaisuuteen seuraavaa: 1. Hyvinvointialueiden tulee tukea Suomen kasvua ja kilpailukykyä ja niille tulee määritellä elinkeinopoliittinen kansantalouden kasvua tukeva tehtävä. Terveysteknologian ja uusien lääkkeiden kliininen tutkimus, testaus ja käyttöönotto tapahtuu laajamittaisesti vain hyvinvointialueilla ja HUSissa. Uusi teknologia parantaa tuottavuutta, synnyttää korkean jalostusasteen vientituotteita ja tukee Suomen kasvua. Kestävyyssvajeen korjaamiseksi menojen hillintä on välttämätöntä, mutta hyvinvointiyhteiskunnan rahoitus kestää vain kasvun varassa.

- 2. Suomen kasvun turvaamiseksi on välttämätöntä, että STM, TEM ja OKM omilla sektoreillaan antamassaan ohjauksessa huomioisivat muitten ministeriöiden keskeisimpien tavoitteiden tukemisen.**

Nyt näin ei ole, mikä on johtanut mm. TKKI-kannusteiden puuttumiseen hyvinvointialueiden ohjauksesta sekä innovaatioihin ja kaupallistamiseen liittyvien kannusteiden puuttumiseen yliopistojen rahoitusmallista. Nämä yhdessä ovat minimoineet hyvinvointialueiden ja yliopistojen talouskasvua tukevan merkityksen.

- 3. TKKI-kannusteet tulee tuoda hyvinvointialueiden rahoitusmalliin. Helpoin tapa aloittaa tämä olisi muuttaa yliopistosairaalisän määräytymisperusteet suoriteperusteisiksi. Osa näistä suoriteperusteista tulee olla TKKI-toiminnan aktiivisuutta kuvaavia.**

Hyvinvointialueiden rahoitusmallissa ei ole kannusteita tutkimukseen, testauspalvelujen tuottamiseen tai innovaatioiden kaupallistamiseen. Tämä vaarantaa hyvinvointialueiden tietoperustaisen tehostamisen, yliopistojärjestelmän kansainvälisen kilpailukyvyn ja Suomen kansantalouden kasvun.

- 4. Yliopistollista sairaalaa ylläpitävät hyvinvointialueet tulee määritellä tutkimusorganisaatioiksi.**

Vaikka yksi yliopistollisen sairaalan lakisääteisistä päätehtävistä on tutkimus, näin ei ole koko hyvinvointialueen osalta. Tämän vuoksi edes yliopistollista sairaalaa ylläpitäviä hyvinvointialueita ei tunnisteta tutkimusorganisaatioina, mikä rajaa pääosan Business Finland rahoituksesta hyvinvointialueiden ulottumattomiin. Tämä haittaa tarvelähtöisten terveysteknologiainnovaatioiden kaupallistamista.

- 5. Valtion rahoitus yliopistotasoiselle sosiaalityön tutkimukselle (sosiaalityön VTR) tulee jakaa hyvinvointialueilla tehtävään tutkimukseen samalla mekanismilla kuin terveyden tutkimukseen osoitettu valtion rahoitus (Terveyden tutkimuksen VTR).**

Tämä varmistaisi sosiaalialan tutkimusperustan kehittämisen hyvinvointialueilla. Tämä on erittäin tärkeää, sillä sosiaalialan tutkimus hyvinvointialueilla on toiminnan kustannuksiin nähden liki olematonta perinteisesti vahvan terveystieteiden tutkimuksen rinnalla.

6. Koulutuskorvausten leikkaus tulee perua.

Hallitus on leikannut valtion sote-koulutuskorvauksia liki 20 miljoonalla eurolla, mikä heikentää merkittävästi henkilöstön osaamisen kehittämistä ja ammattitaidon ylläpitämistä sekä terveydenhuollon työvoiman saatavuutta. Leikkaus heijastuu tutkimus , innovaatio ja kehittämistoimintaan ja terveydenhuollon palveluketjuun heikentäen opetuksen ja tutkimuksen laatua, vaarantaen Suomen kilpailukyvyn tutkimus ja innovaatiomaana.

Laajemmat perustelut: Yliopistolliset sairaalat ja niitä ylläpitävät hyvinvointialueet sekä HUS ovat monialaisten yliopistojen tärkeimpiä kumppaneita. Liki kolmannes näiden yliopistojen kaikesta tutkimuksesta ja suurin osa lääketieteen alan tutkimuksesta tehdään yhteistyössä yliopistollisten sairaaloiden kanssa. Yliopistolliset sairaalat ovatkin esimerkiksi julkaisutuotolla mitattuna monia yliopistoja suurempia tutkimuslaitoksia. Vaikka yliopistosairaaloilla on keskeinen rooli Suomen tiedekentällä, hyvinvointialueiden ja HUSin yleiskatteellisen rahoituksen määräytymisperusteissa ei ole TKKI-kannusteita. Tämä on haitallista, sillä kannusteiden puuttuminen vaarantaa sote-palvelujen näyttöön perustuvuuden, ennaltaehkäisyn tehostamisen sekä palvelujärjestelmän tehokkuuden ja vaikuttavuuden kehittämisen.

Tämän lisäksi yliopistollisten sairaaloiden tutkimustoiminnan kannusteiden puuttuminen heijastuu kielteisesti koko yliopistojärjestelmän toimintaan ja on yksi syy yliopistojen kansainvälisen rankingin heikkenemiseen. Tällä taas on keskeinen vaikutus yliopistojen kykyyn houkutella lahjakkaimpia maksavia ulkomaisia opiskelijoita sekä huippututkijoita, millä on kielteinen vaikutus osaavan työvoiman riittävyyteen koko Suomessa.

Yritysyhteistyöhön (kliiniset lääke- ja laitetutkimukset sekä algoritmi- ja tekoälykehitys), innovaatiotoimintaan sekä spin-off yritysten synnyttämiseen liittyvien kannusteiden puute on johtamassa lääke- ja terveysteknologian tuotteiden kehittämisen kannalta välttämättömän kliinisen tutkimusinfrastruktuurin ja kyvykkyyden kiihtyvään heikkenemiseen. Tämä on kansantaloudellisesti haitallista ja estää terveysteknologiaviennin kansallisen kasvutavoitteen saavuttamisen sekä jyrkentää kliinisen lääketutkimuksen laskevaa trendiä. Epäonnistuminen terveysteknologian vientitavoitteen saavuttamisessa sekä lääketutkimuksen laskevan trendin katkaisemisessa aiheuttavat kymmenien miljardien kansantaloudellisen menetyksen seuraavan vuosikymmenen kuluessa.

Tulevaisuus- ja strategiajaosto § 44

24.09.2026

Yksi Suomen kansantalouden ongelmista onkin hyvinvointialueiden ja yliopistojen osallistumattomuus markkinasektorin kasvun tukemiseen. Tämä on yksi keskeisistä syistä Suomen talouden kasvun pitkään jatkuneen pysähtyneisyyden ja kestävyysvajeen kasvun taustalla. Helpoin tapa aloittaa TKKI-kannusteiden tuominen hyvinvointialueiden rahoitusmalliin olisi muuttaa yliopistosairaalalisän määräytymisperusteet suoriteperusteisiksi. Osa näistä suoriteperusteista voisi olla TKKI-toiminnan aktiivisuutta kuvaavia. Tieteellisten julkaisujen määrä, hankittu ulkoinen tutkimusrahoitus, yrityksille suunnatun palvelututkimuksen laajuus (esim. lääkehyödyn euromäärä), sekä patentointien ja spin-off yritysten määrä voisivat olla helposti mitattavia tehokkaita kannusteita.

On tärkeää päättää, nähdäänkö hyvinvointialueiden ylläpitämät yliopistosairaalat ja HUS ainoastaan palveluntuottajina, vai myös tutkimus- ja innovaatioinfrastruktuureina ja tutkimusorganisaatioina. Jälkimmäisessä tilanteessa Suomi hyötyisi suuresti kolmen ministeriön (STM, TEM, OKM) vuoropuhelusta ja yhteistyöstä, jonka tuloksena syntyisi yhteisiä mittareita, kannustavia rahoitusinstrumentteja, sekä yhteinen kansallinen TKKIO-strategia, joka kytkeytyy saumattomasti EU:n keskeisiin terveysalaa ja infrastruktuureja koskeviin strategioihin ja aloitteisiin sekä pohjoismaisiin ja eurooppalaisiin verkostoihin. Teema on ajankohtainen, sillä esimerkiksi Euroopan politiikkakeskuksen apulaisjohtajan ja terveys- ja yhteiskunnallisen resilienssin ohjelmajohtajan Elizabeth Kuiperin mukaan Euroopalla on globaali kilpailuetu kahdella sektorilla, joista elotieteet on toinen.¹ Kuitenkaan Suomi ei ole viimeisen 15 vuoden aikana tätä potentiaalia kyennyt hyödyntämään. Potentiaalin hyödyntäminen olisikin juuri nyt tärkeää, sillä EU lisää huomattavasti TKI-rahoitustaan, ja kiihdyttää aloitteillaan ja rahoitusinstrumenteillaan tavoitettaan olla globaalisti houkuttelevin maanosa tehdä Life Science-alan TKI-toimintaa vuoteen 2030 mennessä; Suomella ei ole varaa jäädä tästä kehityksestä jälkeen.

Seuraavista esimerkeistä ilmenee konkreettisia pullonkauloja, jotka osaltaan estävät yliopistosairaaloiden potentiaalin hyödyntämistä.

Koulutuskorvausten leikkaus. Hallitus on leikannut valtion sote-koulutuskorvauksia liki 20 miljoonalla eurolla. Leikkaukset kohdistuvat lääkärien ja hammaslääkäreiden sekä sosiaalityöntekijöiden perustutkinto- ja erikoistumiskoulutukseen sekä sote-alan ammattikorkeakoulututkintoihin kuuluviin pakollisiin harjoitteluihin. Hallitus päätti myös lakkauttaa työnantajan koulutuskorvauksen kokonaan. Nämä leikkaukset heikentävät merkittävästi henkilöstön osaamisen kehittämistä ja ammattitaidon ylläpitämistä sekä vaikuttavat suoraan harjoittelupaikkoihin,

Tulevaisuus- ja strategiajaosto § 44

24.09.2026

opetusresursseihin ja työvoiman saatavuuteen julkisessa terveydenhuollossa. Leikkauksen vaikutukset eivät rajoitu pelkästään koulutukseen, vaan vaikuttavat koko arvoketjuun haitaten tutkimusta ja heikentäen tutkimusinnovaatioiden syntymistä. Leikkausten myötä opetuksen ja tutkimuksen laatu yliopistosairaaloissa kärsii vaarantaen Suomen kilpailukyvyn tutkimus ja innovaatiomaana. Koulutuskorvausten leikkaus heijastuu näin tutkimus, kehitys- ja innovaatiotoimintaan sekä terveydenhuollon palveluketjuun pitkällä aikavälillä.

Valtion tutkimusrahoitus. Valtion tutkimusrahoitus (VTR) on äärimmäisen tärkeä rahoitustyökalu sote-järjestelmän tutkimusperusteisuuden turvaamisessa. Se tukee merkittävästi palvelujärjestelmään kohdistuvaa kliinisesti merkittävää tutkimusta ja siten sote-järjestelmän tehostamista ja tarvetaavuuden parantamista. Hyvinvointialueille kohdennettua valtion tutkimusrahoitusta on viime vuosina kasvatettu, mikä on positiivinen ja välttämätön asia, mutta sen kokonaistaso on edelleen murto-osa siitä, mitä se on aiemmin ollut. Hyvinvointialueet tuottavat vuosittain tuhansia tieteellistä artikkeleita ja pyörittävät tuhansia tutkimushankkeita. Tähän tutkimusaktiivisuuteen ja tuotteliaisuuteen nähden vuosittain myönnettävä VTR on vähäinen ja määrää tulisi kasvattaa merkittävästi sosiaali- ja terveysalan tutkimuksen potentiaalin valjastamiseksi. Lisäksi katsomme, että sosiaalityön yliopistotasaisen tutkimuksen valtionavustuksen jako ja hallinnointi tulisi toteuttaa YTA-tasoisesti samoin kuin yliopistotasaisen terveyden tutkimuksen VTR rahoituksen kanssa on toimittu. Tämä varmistaisi paremmin sosiaalialan tutkimusperustan kehittämisen hyvinvointialueilla. Tämä on erittäin tärkeää, sillä sosiaalialan tutkimus hyvinvointialueilla on toiminnan volyyymiin nähden liki olematonta perinteisesti vahvan terveyspalvelujen tutkimuksen rinnalla.

Sosiaali- ja terveysministeriö teki kesäkuussa 2026 päätöksen leikata sosiaalityön yliopistotasaisen tutkimuksen valtionavustukset budjetoidusta kahdeksasta miljoonasta eurosta neljään miljoonaan euroon. Päätöksen seurauksena ministeriö hylkäsi puolet vertaisarvioinnissa jo hyväksytyistä tutkimushankkeista. Sosiaalialan kustannukset kattavat 40-45% hyvinvointialueiden menoista (n. 11-12 miljardia v. 2026). Tutkimuksen ollessa sosiaalipalvelujen tehostamisen ja tarvetaavuuden keskeinen työkalu tämä leikkaus ei edesauta soten kustannuspaineiden hillitsemisessä.

Business Finland ei huomioi yliopistosairaaloiden potentiaalia. Business Finlandin rahoitukset ovat keskeinen julkinen instrumentti innovaatiotoiminnassa. Business Finland on äskettäin mahdollistanut co-innovation-rahoituksen yliopistollisille sairaaloille osana

Tulevaisuus- ja strategiajaosto § 44

24.09.2026

laajempaa konsortiota. Rahoitus ei ole hyvinvointialueen haettavissa, vaan pelkästään yliopistollisen sairaalan, ja siinäkin yhteydessä vain "yliopistosairaaloiden TKI-toiminnan kehittämiseen". Hyvinvointialueet ja yliopistolliset sairaalat jäävät paitsi tärkeistä innovaatorahoituksista, kuten Research to Business (R2B) -rahoituksesta. Se on suunnattu julkisille tutkimusorganisaatioille, jollaisiksi Business Finland ei yliopistosairaaloita tai niitä ylläpitäviä hyvinvointialueita määrittele.

TKKI-kannusteiden puuttuminen hyvinvointialueiden rahoitusmallista. TKKI-kannusteiden puute on haitallista paitsi hyvinvointialueiden tehostamisen kannalta, myös sekä yliopisto- ja ammattikorkeakoulujen että Suomen kansantalouden kannalta. On välttämätöntä tuoda nämä kannusteet rahoitusmalliin. Helpoin tapa aloittaa tämä on muuttaa yliopistosairaalalisä suoriteperusteiseksi ja huomioida TKKI-toiminnan määrä ja tuottavuus sen määräytymisperusteissa.

Tulevaisuus- ja strategiajaosto § 45

24.09.2026

Muut asiat

Tulstrja 24.09.2026 § 45

Päätös

Muita asioita ei ollut.

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 9.23.

Muutoksenhakuohje koskee pykälä: § 38, § 39, § 40, § 41, § 42, § 43, § 44, § 45

Yllälueteltuihin päätöksiin ei saa tehdä valitusta tai oikaisuvaatimusta

Seuraavasta päätöksestä ei saa tehdä hyvinvointialueesta annetun lain 141 §:n mukaan oikaisuvaatimusta eikä aluevalitusta, koska päätös koskee vain valmistelua tai täytäntöönpanoa.